

Sulat kanu Manga
Taw sa Ipinu

Bismillah Sir-Rahman Mir-Raheem

Assalamu Alaikum Warahmatullahi Ta'ala Wabarakatuh

Su nia a sulat na inisulat'i Bulus a lu pakatumpa kanu lumpukan nu 'bpamaginugut kanu Isa al-Masih sa dalepa a Ipisu taman den kanu embala-bala a dalepa a sakup bun nu Turkey sa saguna a timpu. Na su kinasulat'i Bulus sa nia na bilunggu sekanin lu sa dalepa a Ruma sabap kanu paginugut'in kanu Masih apeg den nu manga sulat'in a lu pakatumpa kanu 'bpamaginugut sa dalepa a Kulusas enggu dalepa a Pilipi enggu su kinasulat'in kani Pilimun.

Na nia kahanda ni Bulus kanu kinasulat'in sa nia na papedtuntayan nin kanu 'gkatumpun nu sulat'in a nia i inenggan silan nu Kadenan sa masela a palihala a mana su kinaampun kanilan asal'a makambalingan silan kanu Kadenan enggu su kinapamily kanilan nu Kadenan a mabaluy a kandatuan nin sia makanggulalan kanu kinaisa nilan sia kanu Isa al-Masih. Ipebpagilay bun ni Bulus i nakapitas tanu kanu Kadenan sabap kanu kabaladusan tanu ugaid'a sabap kanu limu nu Kadenan na inilipuas tanu nin enggu inenggan tanu nin sa bagu a uyag-uyag sia kanu kinanggihad'u Isa al-Masih kanu umul'in enggu su kinapambibiag lun 'bpaluman. Na langun tanu a 'bpamaginugut kanu Isa al-Masih na nalipuas tanu atawa ka nakambalingan tanu den kanu Kadenan dikena sabap kanu galebekan tanu a mapia ka sabap kanu da idsan nin a limu nu Kadenan. Papedtuntayan bun ni Bulus kanu manga dikena-Yahudi a 'bpamaginugut kanu Isa al-Masih i kagina ka naisa den silan sia kanu Isa al-Masih na isa den silan a pendatuan nu Kadenan a mana bun su manga Yahudi a 'bpaginugut kanu Isa al-Masih. Na iling-iling'u taw na nia ulu na su Isa al-Masih enggu nia menem badan na su langun nu 'bpamaginugut sa lekanin magidsan i Yahudi enggu dikena-Yahudi.

Ibpangeni-ngeni bun ni Bulus i pagkabagelen silan nu Kadenan sia makanggulalan kanu Suti a Ruh enggu magedam'ilan su kasela na limu nu Kadenan kanilan. Na kagina ka nalusud den silan kanu Isa al-Masih na mapalalayun su kasaumpung'ilan kagina timbang a sakapamilya bu silan sia kanu Isa al-Masih. Uman i isa na inenggan nu Kadenan sa kapegkagaga a mausal'in sia kanu kapangiseg'u 'bpamaginugut kanu Isa al-Masih. Pidsinantal bun ni Bulus su pantag kanu ngin i wagib kanu tiwalay, manga lukes enggu manga wata, ulipen enggu mapulu. Ulian nu entu na nasisita tanu su kelung a ebpun kanu Kadenan ka dikena tanu pembunua sa matakapala ka nia tanu man pakambunua na su bagel'u di 'gkangailay a mana su bagel'u manga saitan.

Ipisu 1

Su Salam

1 ¹Salam sa lekanu. Su nia a sulat na ebpun sa laki a si Bulus a sinugu nu Isa al-Masih sia luyud kanu kahanda nu Kadenan. San i nia pakatumpa sa lekanu a manga taw sa Ipisu a 'bpamaginugut kanu Isa al-Masih a nasuti sabap sa lekanin. ²San sa lekanu su da idsan nin a limu enggu su kalilintad a ebpun kanu Ama tanu a su Kadenan enggu kanu Mapulu tanu a su Isa al-Masih.

Su Palihala a dikena Matakapala a sia Nakanggulalan kanu Isa al-Masih

³Su Kadenan a Ama nu Mapulu tanu a su Isa al-Masih a Kadenan nin bun na sangat a pebpugin. Na pinalihalan tanu nin kanu langun nu embalangan na palihala a dikena matakapala a ebpun sa sulega a sia luyud kanu Suti a Ruh nin. Na pinggula nin i entu sabap kanu kinaisa tanu kanu Masih ⁴ka unan pan nu kinapangaden kanu dunia na pinamili tanu nin den sia kanu Isa al-Masih ka enggu tanu maikelas enggu di katilan sia kanu adapan nin. Sabap kanu limu nu Kadenan ⁵na pigkahanda nin kanu paganay pan i mabaluy tanu a manga wata nin sia makanggulalan kanu Isa al-Masih sia luyud kanu kahanda nin a pakasuut sa lekanin. ⁶Dait a benal a pugun su Kadenan kanu da idsan nin a limu nin a inenggay nin sa lekitanu sa maluweg sia kanu kinaisa tanu kanu kaisa-isa nin a ipegkalimu nin. ⁷Na sia kanu kinaisa tanu sa lekanin na naaun tanu sia nakanggulalan kanu kinatuga nu lugu nin. Naampun su manga kabaladusan tanu sia luyud kanu da idsan nin a limu nu Kadenan a di 'gkapupus. ⁸Na 'bpamelapay su kinaenggay nin sa entu sa lekitanu. Na sia kanu tidtu-tidtu a ilemu nin enggu katuntay ⁹na inipayag'in sa lekitanu su nakapagena a kahanda nin sia luyud kanu ngin i pakasuut sa lekanin a pigkahanda nin sia kanu Isa al-Masih. ¹⁰Na nia nin kahanda na u mauma den su timpu a katalutup kanu langun-langun, na saumpungen nin su langun na pinangaden nin kanu langit enggu lupa a nia lun endatu na su Masih. ¹¹Na napamili kami a taw nu Kadenan sia nakanggulalan kanu kinaisa nami kanu Isa al-Masih. Na kanu paganay pan na pigkahanda den i entu nu Kadenan a penggula kanu langun-langun sia luyud kanu ngin i kiug'in. ¹²Na nia nin kahanda na mapugi sekanin kanu kasela nu kapegkagaga nin sabap sa lekami a nauna sinemalig kanu Masih. ¹³Na maitu kanu

Ipisu 1, 2

bun ba, guna nu makineg su bantang a katigan a su Mapia a Tutuma a makapalipuas sa lekanu taman sa nagingugut kanu kanu Isa al-Masih na inenggay nu Kadenan sa lekanu su Suti a Ruh a mana bun su inibpasad'in. Na namba i tanda sa sekanin den i kigkuan sa lekanu. ¹⁴Na inenggay nin i entu a pamagel tanu sa inggay nin sa lekitanu su ipebpusaka nin kanu gay a katalutup'in kanu kabpelipuas'in sa lekitanu a manga taw nin. Na pugun su Kadenan kanu kasela nu kapegkagaga nin!

Su Pangeni-ngeni ni Bulus

¹⁵Na sabap kanu entu enggu su kinakineg ku pantag kanu kapedsalig'u kanu Isa al-Masih a Mapulu enggu su kapegkalimu nu kanu langun na nasuti sabap sa lekanin ¹⁶na tatap aku pedsukul-sukul kanu Kadenan enggu ibpangeni-ngeni ku ¹⁷i su *Kadenan a Ama tanu a Barakat sa Langun a Kadenan nu Mapulu tanu a su Isa al-Masih na enggan kanu nin sa ilemu a ebpun kanu Suti a Ruh enggu ipayag'in sa lekanu u entain sekanin ka enggu nu sekanin katawan sa tidtu-tidtu. ¹⁸Ibpangeni-ngeni ku bun i bukatan nu Kadenan su pamusungan nu ka enggu nu katuntayan sa mapia su inam kanu kinapamily nin sa lekanu enggu ngin i kasela nu palihala a inibpasad'in kanu manga taw a nasuti sabap kanu Isa al-Masih. ¹⁹Na ibpangeni-ngeni ku i patuntayan nin sa lekanu u ngin i dala idsan nin a kabarakat'in a makadtabang sa lekitanu a 'bpamaginugut. Isa bu i nia kanu kabarakat a inusal'in ²⁰kanu kinapambibiag'in 'bpaluman kanu Isa al-Masih enggu su kinapaayan nin lun sia kanu kawanan nin lu sa sulega. ²¹Inipulu nin su Isa al-Masih kanu langun nu pegkamal enggu langun nu aden manga bagel'in a di 'gkangailay taman sa inenggay nin lun su ingala a da makalawan lun i kapulu nin sa dikena bu sa saguna a timpu ka taman sa taman. ²²Binaluy sekanin a pegkakataw kanu langun-langun enggu sinanganan sa kapanguluan nin su langun-langun sia kanu umpungan nu 'bpamaginugut ²³a iling-iling'u taw na entu ba i timbang a badan nu Isa al-Masih enggu 'bpelangkap su ngin i aden sa lekanin kanu entu a badan nin a su umpungan nu 'bpamaginugut taman den kanu langun nu pinangaden.

Su Bagu a Uyag-uyag sia kanu Isa al-Masih

2 ¹Na kanu paganay na timbang a minatay kanu sabap kanu manga kapedsungkang'u enggu kanu manga kabaladusan nu.

Ipisu 2

²Nia nu inunutan na su ukit'u manusia a kaduduniay enggu nia nu pinaginugutan na su kiug'u Saitan a datu nu di 'gkangailay.^a Sekanin bun i pendatu kanu pamusungan nu manga taw a di 'bpamaginugut kanu Kadenan. ³Na langun tanu na maitu tanu bun ba kanu paganay, nia tanu bun 'bpaginugutan na su kamamanusiay a kiug'u ginawa, penggulan tanu su mawag a 'gkagkahanda tanu enggu 'gkapagitung tanu. Na sabap sa nakaandang i entu sa lekitanu na mana bun su ped a taw na nalusud tanu kanu nanget a lipunget'u Kadenan. ⁴Ugaid'a sabap kanu 'bpamelapay a limu nu Kadenan enggu su da idsan nin a lat a nanam'in sa lekitanu ⁵na pinambibiag tanu nin 'bpaluman kaped'u Isa al-Masih kanu timbang a kinapatay tanu sabap kanu kinasungkang tanu sa lekanin. Na inilipuas tanu nin sabap kanu da idsan nin a limu nin. ⁶Na sia kanu kinaisa tanu kanu Isa al-Masih na nakaunut tanu kanu kinapambibiag lun 'bpaluman nu Kadenan taman sa nalusud tanu kanu kinapaayan lun lu sa sulega. ⁷Na pinggula nin i entu ka enggu nin makapailay sia kanu mangauma pan a timpu su da idsan nin a 'bpamelapay a limu nin enggu su kapianan nin sa lekitanu sia nakanggulalan kanu Isa al-Masih. ⁸Ka inilipuas tanu nin sabap kanu da idsan nin a limu nin sia nakanggulalan kanu kapedsalig tanu. Dikena i nia sabap kanu ngin i pinggula tanu ka saben-sabenal a su Kadenan i minenggay lun i nia sa lekitanu ⁹ka amaika maitu na di makadsandag'u uman i isa i sabap i entu kanu kapegkagaga nin. ¹⁰Ka sekanin mismu i nangaden sa lekitanu 'bpaluman sia kanu kinaisa tanu kanu Isa al-Masih. Na pinggula nin su entu ka enggu tanu kaunutan su manga mapia a pigkahanda nin sa lekitanu kanu nangauna pan a timpu.

Su Kinaisa nu Yahudi enggu Dikena-Yahudi sia kanu Isa al-Masih

¹¹Na kagina ka maitu na su sekanu a pimbata a dikena-Yahudi na nia nu 'gkakalendem na u ngin kanu kanu paganay. Pedtawagen kanu sa dikena paletak^b nu manga taw a pedsandag sa napaletak silan a su manga Yahudi. (Ugaid'a nia nin kabantang na su kapebpaletak'ilan

^a 2:2 Su Saitan a datu nu di 'gkangailay sia sa basa a Grik na su pendatu kanu aden bagel'in kanu kawang-kawangan.

^b 2:11 Pedtawagen kanu sa dikena paletak Nia nin maena na pedtawagen kanu sa dikena taw nu Kadenan. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu paletak sia kanu Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab sia mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

Ipisu 2

na adat bu i entu a penggulan kanu lawas'ilan.)¹² Na kanu paganay a entu na di nu pan katawan su Isa al-Masih. Da kanu pamun masakup'u manga kapasadan a inibpasad'u Kadenan kagina dikena kanu lusud kanu manga taw nin a Israil. Na 'bpaguyag-uyag kanu sia sa dunia sa da inam'in ka da pan sabut'u kanu Kadenan. ¹³ Ugaid'a saguna, na sia kanu Isa al-Masih na su sekanu a nakatangka kanu Kadenan paganay na nakasupeg kanu den sia nakanggulalan kanu lugu nu Isa al-Masih.^c ¹⁴ Na sekanin demun i napapamagayun sa lekitanu, sekanin i napapagisa kanu Yahudi enggu dikena-Yahudi. Iniawa nin su kaitem'a atay nilan a mana lending a nakapagelet a sabapan na kinabpitas'u duakambala a entu. ¹⁵ Ka sia nakanggulalan kanu kinanggihad'in kanu umul'in na inawan nin sa bisa su pangitaban nu manga Yahudi a nia nin dalem na embalang-balang a kasuguan nilan ka enggu mabaluy su duakambala a entu sa mana bagu a pinangaden sia sa lekanin. Na kanu maya ba a ukit na naaden su kapamagayun. ¹⁶ Na sia bun nakanggulalan kanu kinapatay nu Isa al-Masih kanu kayu a pinambalawaga na nakapambalingan nin kanu Kadenan su duakambala a entu ka inisa nin silan a mana sakabadan bu sia kanu Kadenan taman sa iniawa nin su kaitem'a atay nilan. ¹⁷ Na sinemia su Isa al-Masih ka inipangusiat'in su Mapia a Tutuma makapantag kanu kapambalingan kanu taw a nadталu a nakatangka kanu Kadenan^d enggu kanu manga nadталu a masupeg kanu Kadenan. ¹⁸ Sabap kanu Isa al-Masih na isa bu i kapegkasupeg tanu kanu Ama tanu a su Kadenan sia makanggulalan kanu kaisa-isa nin a Ruh nu Kadenan.

¹⁹ Na nia nin maena na dikena kanu den salakaw kanu manga taw nu Kadenan ka kaped kanu den kanu manga nasuti sabap kanu Isa al-Masih enggu nalusud kanu den kanu manga taw nin. ²⁰ Na sekitanu a 'bpamaginugut na mana tanu walay, na nia tanu palaus na su manga sinugu nu Isa al-Masih enggu su manga nabi. Na su Isa al-Masih i udsadan nu palaus'u walay a balapantag sa langun. ²¹ Sekanin i papegkapeta kanu langun nu edsiap-siapan nu walay enggu sekanin bun

^c 2:13 Su **lugu nu Isa al-Masih** na nia ba i kinanggihad'in kanu umul'in asal'a maampun su kabaladusan tanu.

^d 2:17 Su **nadталu a nakatangka kanu Kadenan** na su manga dikena-Yahudi enggu su **nadталu a masupeg kanu Kadenan** na su manga taw a Yahudi. Naalung i nia ba nu Nabi Isayas a mailay sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 57 ayat 19.

i papegkaulad kanu entu taman sa mabaluy a Suti a 'Bpagagaman kanu Mapulu. ²²Na sabap sa nalusud kanu den kanu Isa al-Masih na isa kanu den kanu papegakapetan a entu a su pegkalebenan nu Kadenan^e sia makanggulalan kanu Ruh nin.

Su Kahanda nu Kadenan kanu manga Dikena-Yahudi

3 ¹Na sabap sa entu, na saki a nia a si Bulus a nabilanggu sabap kanu kabpangusiat ku makapantag kanu Isa al-Masih sia kanu kapianan nu a manga dikena-Yahudi na ibpangeni-ngeni ku sekanu. ²Saben-sabenal i nakineg'u den su pantag kanu kinasalig'u Kadenan sa laki sa kapayag kanu da idsan nin a limu nin sa lekanu. ³Na sia nakanggulalan kanu kinapayag sa laki nu Kadenan na pinakatawan nin sa laki su nakapagena a kahanda nin a mana bun su nalabit ku a entu sa lekanu. ⁴Na kanu kabatia nu kanu nalabit ku a entu na katawan nu u ngin i kadalem'u katuntay ku kanu nakapagena a kahanda pantag kanu Masih. ⁵Na dala i nia makapayag kanu manga nangauna a manga taw ugaid'a saguna na inipayag den kanu manga pinamili a sinugu nu Isa al-Masih enggu kanu manga nabi sia nakanggulalan kanu Suti a Ruh. ⁶Na su nakapagena a nia a kahanda nu Kadenan na lusud su manga dikena-Yahudi kanu manga pebpusakan nu Kadenan enggu mana sakabadan bu silan sia kanu Kadenan. Lusud silan kanu inibpasad'u Kadenan sabap kanu kinaisa nilan kanu Isa al-Masih sia nakanggulalan kanu Mapia a Tutuma.

⁷Na sabap kanu da idsan nin a entu a limu nu Kadenan a inenggay nin sa laki na sia nakanggulalan kanu kabarakat'in na binaluy aku nin a makapangusiat kanu Mapia a Tutuma. ⁸Na apia saki i mababa den sa langun kanu 'bpamaginugut na inikalimu aku nu Kadenan sa kinasangan nin sa laki sa kapangusiat ku kanu manga dikena-Yahudi pantag kanu da kapegkapupus'in a palihala sia kanu Isa al-Masih. ⁹Inisangan nin bun sa laki su kapatuntay ku sa mapia kanu langun nu manga taw kanu nakapagena sa nauget den a gay a kahanda nu Kadenan a nangaden kanu langun-langun. ¹⁰Na nia nin kahanda sa kinasangan nin sa laki sa entu na asal'a sia makanggulalan kanu

^e 2:22 Su pegkalebenan nu Kadenan na dikena i nia walay, ka nia ba su umpungan nu 'bpamaginugut.

Ipisu 3, 4

umpungan nu 'bpamaginugut na kaimamanan nu langun nu di 'gkangailay a pegkamal enggu aden manga bagel'in su ilemu nu Kadenan a 'gkapayag sa madakel a ukit. ¹¹Na iganat pan sa ganatan na kahanda den i entu nu Kadenan. Na tinuman nin den i entu sia nakanggulalan kanu Mapulu tanu a su Isa al-Masih. ¹²Na kagina ka nalusud tanu sa lekanin na makasupeg tanu den kanu Kadenan sa dala gedag-geda nin sia makanggulalan kanu kapedsalig tanu kanu Isa al-Masih. ¹³Tembu 'bpangenin ku sa lekanu i di nu mapagkalubay i manggiginawa nu sabap kanu kamalasyon a 'gkatala ku saguna sabap sa lekanu ka lekanu i nia ba a kapianan.

Su Kabpangeni-ngeni ni Bulus kanu manga Taw sa Ipisu

¹⁴Na entu ba i sabap'in^f i pedsugiud aku 'bpangeni-ngeni sa lekanu kanu Ama tanu a su Kadenan ¹⁵a nabpunan nu langun nu sakambinabatan sia sa dunia taman den kanu langun nu aden lu sa sulega. ¹⁶Na ibpangeni-ngeni ku i sia luyud kanu da kapegkapupus'in a palihala nu Kadenan na pagkabagelen nin su atay nu sia makanggulalan kanu Suti a Ruh nin ¹⁷taman sa mapalalayun kanu atay nu su Masih sia makanggulalan kanu kasalig'u sa lekanin. Na endalig enggu metu sa lekanu su limu ¹⁸ka enggu nu katuntayan sa tidtu-tidtu apeg'u ped pan a sinuti u endaw taman atawa ka ngin i kaulad enggu kadalem'u ¹⁹limu nu Masih a di magaga magitung'u manusia ka enggu talutup sa lekanu su kaikelasan nu Kadenan.

²⁰⁻²¹Na kanu Kadenan su pugitaman sa taman sabap kanu langun nu penggulan nin sia kanu umpungan nu 'bpamaginugut a sia pakanggulalan kanu Isa al-Masih. Sekanin i pakagaga 'bpangenggay kanu lawan pan kanu ngin i 'bpangenin tanu atawa ka 'gkangguniat tanu sia makanggulalan kanu kabarakat'in a sia sa lekitanu. Amin.

Su Kinaisa nu 'Bpamaginugut sia kanu Isa al-Masih

4 ¹Kagina ka maitu na saki a nia a nabilanggu sabap kanu kabpangusiat ku pantag kanu Mapulu tanu a su Isa al-Masih na 'bpangenin ku sa lekanu sa tidtu-tidtu i paguyag-uyag kanu sa ukit a kapaguyag-uyag'u taw a pinamili nu Kadenan. ²Dait a aden sa

^f 3:14 Na entu ba i sabap'in Na mailay i nia kanu nangaipus a ayatan kanu nia bun ba a kitab.

Ipisu 4

lekanu su kababa na ginawa, kananaw na kambitalia, katigkel enggu kadtutuntaya sa aden kagkakalimua nin. ³Paginapas'u i mapalalayun nu su kapamagisa-isa a ebpun kanu Suti a Ruh sia makanggulalan kanu kapaguyag-uyag'u sa malilintad a pakasaumpung sa lekanu. ⁴Ka mana bun su kinabaluy sa lekitanu a 'bpamaginugut sa sakabadan bu enggu isa bu i Suti a Ruh a natalima tanu na maitu bun ba na isa bu i inam tanu sa kanu kinapamily sa lekitanu nu Kadenan. ⁵Isa bu i Mapulu tanu, isa bu i salig tanu enggu isa bu i inisalawat sa lekitanu. ⁶Isa bu i Kadenan tanu a Ama tanu langun. Sekanin i pegkakataw sa lekitanu langun, su galebek'in na sia pakanggulalan kanu apia entain sa lekitanu enggu lalayun sekanin sia sa lekitanu.

⁷Na uman i isa sa lekitanu na inenggan sa kapegkagaga sia luyud kanu ngin i inenggay nu Masih. ⁸Na nakadalem i nia sia kanu kitab a
"Kanu kinapangimpulu nin na aden inenggay nin kanu
manga taw nin enggu pidtapik'in su nangataban nin."^g

⁹Na entu pan ka nadталu a "nangimpulu sekanin" na nia nin maena na nangalimbaba muna sia sa lupa.^h ¹⁰Na su sekaninⁱ a entu a nangalimbaba na sekanin bun mismu su nangimpulu lu kanu pulu pan nu langit asal'a masakup'in su sakadunia. ¹¹Na inenggan nin sa kapegkagaga su uman i isa, su ped na binaluy nin a mapanunugu nin, su ped menem na binaluy nin a nabi a makapayag kanu kadtalu nin, su ped na binaluy nin a makapayapat kanu Mapia a Tutuma, su ped na binaluy nin a makatiakap kanu umpungan nu 'bpamaginugut enggu makapamandu kanu kadtalu nu Kadenan. ¹²Na pinggula nu Isa al-Masih su entu ka enggu maadil su manga nasuti sa kanggalebek sia sa lekanin ka enggu 'gkabagel su iniupaman sa badan nu Isa al-Masih a su umpungan nu 'bpamaginugut. ¹³Na amaika maitu na maisa tanu sia kanu salig tanu enggu katuntayan sa mapia u entain su Tunggal'u Kadenan^j asal'a 'gkatua tanu sa paginugut taman sa talutup i kailing tanu kanu Masih. ¹⁴Na amaika maitu na dikena tanu den mana wata a manaut a malemu kapagakalan a mana su laun a apia endaw

^g 4:8 Ebpun i nia sia kanu Manga Sengal 68 ayat 18 sia kanu Kitab Zabur.

^h 4:9 nangalimbaba muna sia sa lupa Nia kapagitung'u ped a alim na dikena bu sia sa lupa nangalimbaba ka taman den kanu dalepa nu namamatay sa didalem'a lupa.

ⁱ 4:10 Su sekanin sia a nalabit na su Isa al-Masih.

^j 4:13 Su Tunggal'u Kadenan sia na nia ba su Isa al-Masih.

Ipisu 4

masugat'u sambel na lu menem makabayug. Na di tanu den kadulatan atawa ka kapagakalan nu manga taw a tagakalen kanu panduan nilan a di pakatidtu ¹⁵ka makin nia tanu enggulan na edtalusa sa bantang sa ukit a aden kakalimu nin. Na kanu maya ba a ukit na 'gkatua tanu sa paginugut taman sa nia tanu kailingan kanu langun nu galebek tanu na su Isa al-Masih a ulu tanu. ¹⁶Na sabap sa lekanin na pegkasela su badan a pinagkakapeta nin atawa ka pinadsusumpat'in su manga embuku-bukuan enggu ugat a papegkabagel kanu edsiap-siapan nu badan. Na sia kanu kadtabel'u uman i edsiap-siapan nu badan na 'gkabagel su badan a su umpungan nu 'bpamaginugut sia makanggulalan kanu kagkakalimua tanu.

Su Kambagu sia kanu Isa al-Masih

¹⁷Na sia kanu bagel a inenggay nu Mapulu sa laki na ipebpaliugat ku sa lekanu i da kanu den maguyag-uyag a mana su kapaguyag-uyag'u manga taw a di 'bpamaginugut kanu Kadenan. Ka su nia a manga taw na da katagan nin su ukit a kapagitung'ilan ¹⁸enggu naawan silan na katuntay kanu ngin i mapia. Da silan makaamung kanu uyag-uyag a ibpagenggay nu Kadenan sabap kanu kada na sabut'ilan enggu su kategas'u pamusungan nilan. ¹⁹Naawan den silan na kaya taman sa nia nilan bu kalinian enggula na su kanguda na ginawa enggu da den pinda nin i kapenggula nilan sa embalang-balang a maledsik a galebek. Na kabpapangilay na ginawa nilan a benal su entu.

²⁰Ugaid'a sekanu na dikena maitu i nasabutan nu kanu Masih. ²¹Na 'gkadsisigulu ku i nakineg'u den su makapantag kanu Isa al-Masih taman sa napamandu kanu kanu entu sia luyud kanu bantang a sia sa lekanin. ²²Na nia inipamandu makapantag kanu danden a ukit a uyag-uyag'u na dait a luwasen su andang a ula-ula nu a nabinasa den sabap kanu manga kiug'a ginawa nu a pakapasibay sa lekanu. ²³Dait a ipabagu nu su ukit a kapagitung'u ²⁴ka nia nu isangan na su bagu a ula-ula a pinangaden sia luyud kanu alung-alung'u Kadenan a ikelas enggu matidtu sia luyud kanu bantang.

²⁵Kagina ka maitu na tagaken tanu den su kabudtud ka nia tanu bu kambitala kanu ped tanu na bantang kagina mana tanu bun sakabandan. ²⁶Na amaika malipunget kanu na ingati nu i makandusa kanu. Di nu mapasaut sa kasedepan na senang su lipunget'u ²⁷enggu di nu menggi

sa ukit su Datu na Giadsal sa masasat kanu nin. ²⁸Su tanegkaw na di den manegkaw ka makin mamantiali sa mapia ka enggu aden bun makadtabang'in kanu manga pakanasisita. ²⁹Da kanu edtal sa apia ngin a mawag ka nia nu bu edtal na endaw bu i makadtabang enggu makagkabagel ka entu ba i makagkapia kanu 'bpamakikineg. ³⁰Di nu menggi sa lidu na ginawa su Suti a Ruh nu Kadenan a inenggay nin sa lekanu a tanda sa nalusud kanu den kanu Kadenan taman kanu gay a matalutup den su kinalipuas'in sa lekanu. ³¹Iawa nu su sakit'a ginawa, su lipunget, su kapegkagkaga enggu su kapanila-tila taman den kanu langun na mawag pan a kahanda kanu ped'u. ³²Ka makin nia nu enggula na pagkapia nu i palangay nu enggu lati nu sa nanam i uman i isa sa lekanu. Pamagampuna kanu a mana su kinaampun nu Kadenan sa lekanu sia nakanggulalan kanu Isa al-Masih.

5 ¹Na kagina ka maitu na sabap sa nabaluy kanu den a wata nu Kadenan a ipegkalimu nin, na nia nu unuti na su ukit'in. ²Paguyag-uyag kanu sa aden kagkakalimua nin kanu uman i isa a mana bun kanu kinakalimu nu Masih sa lekitanu ka ininggihad'in su umul'in sabap sa lekitanu a mana mamut a kurban kanu Kadenan a sangat a 'gkasuatan nin.

Su Kapaguyag-uyag sia Luyud kanu Malinawag

³Na nia wagib sa lekanu na di kanu katilan sa kadsina a galebek atawa ka apia ngin a maledsik a galebek atawa ka subela-subela a kapaginagkay kagina dikena i entu pakadait kanu taw a nasuti sabap kanu Isa al-Masih. ⁴Di bun dait a makineg sa lekanu su katalampasa enggu da katagan nin a manga bitiala atawa ka kandadamangias sa dikena mapia ka nia dait a makineg sa lekanu na su kadsukul-sukul kanu Kadenan. ⁵Ka katawan nu a benal i su manga taw a pedsina atawa ka maledsik i galebek'in enggu su di mangasukul na di malusud kanu kapendatu nu Kadenan enggu kanu Masih. Na timbang a pedsimba sa balahala su taw a di masukul. ⁶Na di nu semuguti i makapasibay kanu nu apia entain a mategel demawa kanu manga maitu ba a galebekan a dikena mapia. Kagina sabap kanu manga maitu ba a galebekan na makatingguma su lipunget'u Kadenan kanu apia entain a pedsungkang sa lekanin. ⁷Tembu da kanu temampung kanu maitu ba a manga taw. ⁸Ka kanu paganay na su uyag-uyag'u na sia sa kalibutengan ugaid'a saguna na migkalinawag den su uyag-uyag'u sia kanu Mapulu a su Isa

Ipisu 5

al-Masih. Na paguyag-uyag kanu a mana kanu manga taw a sia naluyud kanu kalinawagan. ⁹Kagina nia unga nu kalinawagan na langun na mapia, kaikelasan enggu katidtu. ¹⁰Na paganadi nu sa mapia u ngin i makasuat kanu Kadenan a Mapulu. ¹¹Da kanu magigiamung kanu da katagan nin a galebekan a naluyud kanu kalibutengan, ka nia pan mula na makin nu ipayangas su entu. ¹²Ka apia su kalabit lun bu su ibpamagena a galebekan nilan na makaya den a benal. ¹³Ugaid'a langun man na katayawan na malinawag na mapayangas sa mapia ¹⁴kagina su malinawag i pakagkaliwanag kanu langun-langun. Tembu nadtalu i

“Seka a nan a pedtulug na gedam ka,
embangun ka kanu lebeng'engka,
ka makatayaw sa leka su Masih.”

¹⁵Na pangingati nu sa mapia su ukit'u kapaguyag-uyag'u sa di makaluyud kanu manga taw a di mamakatuntay, ka lu makaluyud kanu manga taw a mamakatuntay sa mapia. ¹⁶Pamakuti nu su kanggula nu sa mapia ka dikena den mapia i timpu saguna. ¹⁷Kagina ka maitu na di nu 'bpagilingi su manga taw a di mamakatuntay ugaid'a nia nu tuntayi na su ngin i kahanda nu Mapulu.

¹⁸Da kanu pendalangutan ka makabinasa i nia kanu uyag-uyag'u. Makin nia nu palangkap sa lekanu na su Suti a Ruh. ¹⁹Na sia kanu kadtatagapeda nu na edsengal kanu kanu Manga Sengal^k taman kanu ped pan a sengal sa kapugi kanu Mapulu sa senep sa atay. ²⁰Na kanu apia ngin a manggula na tatap kanu edsukul-sukul kanu Ama tanu a su Kadenan sia makanggulalan kanu ingala nu Mapulu tanu a su Isa al-Masih ²¹enggu ibaba nu i ginawa nu kanu uman i isa sa lekanu sabap kanu kabpagadat'u kanu Isa al-Masih.

Su Papata kanu 'Gkalumaya

²²Sekanu a manga babay na ibaba nu i ginawa nu kanu manga kaluma nu sa mana nia nu bun 'bpangalimbaban kanu ginawa nu na su Mapulu tanu a su Isa al-Masih. ²³Kagina su mama na sekanin su ulu nu kaluma nin a mana bun su Masih a ulu nu umpungan nu 'bpamaginugut a iniupaman kanu badan nin enggu sekanin mismu i 'bpamelipuas

^k 5:19 Su Manga Sengal sia a nalabit na sengal a inisulat'u Nabi Daud enggu su ped pan a pasusulat. Mailay i nia sia kanu Kitab Zabur.

Ipisu 5, 6

kanu entu. ²⁴Na mana bun su kabpangalimbaba nu umpungan nu 'bpamaginugut kanu ginawa nilan kanu Masih na maitu kanu bun ba a manga babay, dait a ipangalimbaba nu i ginawa nu kanu manga kaluma nu sa kanu apia ngin.

²⁵Na sekanu menem a manga mama na ikalimu nu su kaluma nu sa mana bun su kapegkalimu nu Masih kanu umpungan nu 'bpamaginugut. Iningghad'in i umul'in sabap kanu umpungan nu 'bpamaginugut ²⁶ka enggu masuti sa ukit a kalimpu nin kanu umpungan nu 'bpamaginugut sia kanu kadtalu nu Kadenan a mana tanu nin penggagasan sa ig. ²⁷Na pinggula nin su entu ka enggu nin makaadap sa lekanin su umpungan nu 'bpamaginugut sa ikelas a dala mailay nengka lun a budseng atawa ka apia ngin a maledsik ka nia nengka lun mailay na kasuti enggu dala tila nin. ²⁸Tembu ba sekanu a manga mama na wagib a ikalimu nu su kaluma nu sa mana bun su kakalimu nu kanu ginawa nu ka su mama a ipegkalimu nin su kaluma nin na mana nia nin bun ipegkalimu na su ginawa nin. ²⁹Ka dala man taw a di nin kalilinian i badan nin ka nia pan mula na uyagen nin sa mapia taman sa 'bpia-pianan nin sa mana bun kanu kapebpia-pia nu Masih kanu umpungan nu 'bpamaginugut ³⁰ka timbang a sakabadan tanu nin bu. ³¹Entu ba i sabap'in ka pitasen nu mama su ama nin enggu su ina nin ka idtampung'in su kaluma nin sa mana sakabadan bu silan.^l ³²Na su nia ba a nakapagena paganay a inipayag den na sangat i kabalapantag'in ka pantag i nia kanu Masih enggu kanu umpungan nu 'bpamaginugut. ³³Ugaid'a apia ka maitu na nakawagib sa lekanu a manga mama i ikalimu nu su kaluma nu sa mana bun kanu kakalimu nu kanu ginawa nu. Na su babay menem na wagib a pagadatan nin su kaluma nin.

Su Papata kanu manga Wata enggu kanu manga Lukes

6 ¹Sekanu a manga wata na paginuguti nu su manga lukes'u ka nia ba man i wagib sia kanu Mapulu a su Isa al-Masih. ²Pagadati nu su ama nu enggu su ina nu. Ka nia ba man i muna-muna a kasuguan a aden pasad lun a ³"Mapia i manggula-ula nengka enggu makapaguyag-uyag ka sa mauget."^m

^l 5:31 Ebpun i nia sia kanu Manga Awal 2 ayat 24 sia kanu Kitab Taurat.

^m 6:3 makapaguyag-uyag kanu sa mauget Mailay i nia sia kanu Kinaliu 20 ayat 12 enggu Diutirunumi 5 ayat 16 sia kanu Kitab Taurat.

Ipisu 6

⁴Sekanu menem a manga lukes,ⁿ na da kanu enggula sa punan a ikasakit'a ginawa nu wata nu. Makin nia nu enggula na pagkasela nu silan sa nia nu papaganadi kanilan enggu ipamandu kanilan na su ngin i sia luyud kanu Mapulu.

Su Papata kanu manga Ulipen enggu kanu manga Mapulu

⁵Sekanu menem a manga ulipen na pagadati nu enggu paginuguti nu sa senep sa atay su nadtalulu a mapulu nu sa mana bun nia nu 'bpaginugutan na su Masih. ⁶Paginuguti nu silan sa dikena bu kanu timpu a 'gkailay kanu nilan asal'a mapia i kailay nilan sa lekanu ka paginuguti nu silan a isa kanu a ulipen nu Masih a 'bpaginugutan nin su ngin i kahanda nu Kadenan sa senep sa atay. ⁷Enggalebek kanu sa aden kagalaw nu ginawa nu sa mana nia nu bun penggalebekan na su Mapulu a su Isa al-Masih, dikena su manusia. ⁸Kagina katawan nu man i pembalasan nu Mapulu su apia entain a taw sa kanu apia ngin i penggulan nin a mapia, magidsan pan i ulipen atawa ka dikena. ⁹Na sekanu menem a manga mapulu na maitu bun ba i pakaidi nu kanu manga ulipen nu, 'bpia-piani nu silan, di nu den silan mapakagileki. Ka nia nu 'gkakalendem na isa bu i Mapulu nu lu sa sulega, isa bu i kapegkailay nin sa lekanu.

Su Pangalaw nu 'Bpamaginugut kanu Sasat'u Saitan

¹⁰Nia mauli sa entu na pakabagel kanu sia kanu Mapulu, kua nu su bagel a ebpun kanu kabarakat'in a da idsan nin. ¹¹Iselub'u su langun na ibpangalaw a inenggay nu Kadenan sa lekanu ka enggu di kanu maleseb'u Datu na Giadsal kanu manga akal'in. ¹²Kagina dikena nia tanu man pakambunua su manga taw ka nia tanu pakambunua na su di 'gkangailay a pendatu enggu pegkamal kanu manga taw a sia pamun kanu kalibutengan taman den kanu langun pan na saitan. ¹³Kagina ka maitu na iselub'u su langun na ibpangalaw a inenggay nu Kadenan sa lekanu asal'a makaatu kanu kanu timpu a semasat su Saitan. Na amaika adil kanu den sa kaatu nu kanu Saitan na di kanu katabanan. ¹⁴Tembu pakabagel'u su tindeg'u! Ibpakut'u su bantang enggu iselub'u su kaikelasan a kelung'u laleb. ¹⁵Idtalumpa nu su Mapia a Tutuma a

ⁿ 6:4 Su manga lukes na nia nin maena sa basa a Grik na *manga ama*.

Ipisu 6

pakapambalingan kanu taw kanu Kadenan^o asal'a di kanu maudtang. 16 Na liu kanu langun nu entu, na isangan nu su kelung a su salig a pakaimatay kanu apuy nu langun nu pegkaleg a asad'u busug'u Datu na Giadsal. 17 Iselub'u bun su kalipuasan a kelung'u ulu enggu isangan nu su sundang'u Suti a Ruh a su kadtalu nu Kadenan. 18 Padtatap'u su kapangeni-ngeni nu kanu langun a dait pan a ibpangeni-ngeni sia luyud kanu tutulu nu Suti a Ruh apeg den nu langun nu 'bpangenin nu kanu Kadenan. Pangingati nu i makadtalipenda nu su kapangeni-ngeni nu kanu langun nu 'bpamaginugut. 19 Na ipangeni-ngeni aku nu bun sa uman ku ukan su ngali ku na su Kadenan i menggay sa laki sa kangadtalu ka enggu ku makapayag sa dala gilek'in su Mapia a Tutuma a nakapagena paganay. 20 Ka nasaligan aku man sa kapangusiat kanu Mapia a Tutuma tembu nabilanggu aku. Na ipangeni-ngeni nu i 'gkabagel i aki ku sa kapangusiat ku sa entu ka nia ba man i dait.

Su Mauli a Salam

21 Na si Tikikus a papedtayan tanu a suled tanu sa paginugut enggu 'gkasaligan a panunugun sia kanu galebekan pantag kanu Mapulu a su Isa al-Masih na sekanin i mataw manudtul sa lekanu kanu langun-langun nu 'gkanggula ku sia ka enggu nu katawan u ngin i 'gkambebetad ku enggu penggalebeken ku sia. 22 Na nia ba i sabap a kapapedsan ku sa lekanin ka enggu nu katawan u ngin i 'gkanggula nami sia enggu makapagkabagel'in pan i manggiginawa nu. 23 Na san sa lekanu a manga suled'ami sa paginugut su kalilintad, su kagkakalimua enggu su salig, na su langun nu entu na ebpun kanu Ama tanu a su Kadenan enggu kanu Mapulu tanu a su Isa al-Masih. 24 Na san sa lekanu a di pedtaman i kapegkalimu nin kanu Mapulu tanu a su Isa al-Masih su dala idsan nin a limu nu Kadenan.

Wassalam

^o 6:15 Nia kasabut'u ped a alim kanu nia na *Idtalumpa nu su kaadil sa kapayag kanu Mapia a Tutuma makapantag kanu kapambalingan kanu taw kanu Kadenan.*